

מידעת: כתב עת לחקר המידע והספרנות

מידעת

גליון מספר 3, 2007 (תשס"ז)
כתב עת לחקר המידע והספרנות

2	דבר העורכת	אורלי נתן-שץ
3	צנזורה בספרות ילדים, מאמר סקירה לקראת דיון שהתקיים בוועדה לזכויות הילד בכנסת	נעמי מי-עמי
19	סיפור עממי במעבדה לספרנות ילדים של הספרייה באוניברסיטת חיפה - מבט ספרותי וספרני	רחל בן-כנען
32	ספריית בית הספר וספרייה: עמדותיהם של תלמידים, ספרנים ומורים	נועה אהרוני
44	היפרטקסט בספרות יפה לילדים	דן בוכניק תרשיש דהרי-הרשקוביץ
62	פלאים של מנועי החיפוש - המקרה של חיפוש מידע על חוקר האינטרנט אנדרי ברודר	יהודית בר אילן
74	סקירת הפעילות בתחום הספריות הציבוריות בשנת 2005	ויקטור בן-נעים
79	מדיניות המערכת והנחיות לכותבים	
81	תקצירים באנגלית	
83	כרזות מהתערוכה "זמן ספרייה"	
84	תוכן באנגלית	

תמונת השער:

"ספרים לוקחים אותך רחוק"
הכרזה הזוכה בתחרות "זמן ספרייה",
מעשה ידי המאיירת עפרה עמית.

אוניברסיטת בר-אילן
הספרייה ללימודי מידע

עורכת
אורלי נתן-שץ
shats1@bezeqint.net

יו"ר המערכת
ד"ר אירית גץ

מערכת
ד"ר יהודית בר אילן
ד"ר קרול הופמן
ד"ר משה יצחקי
עמי סלנט
ד"ר זהבה שמר

עריכה לשונית
עלית קרפ

עריכה גרפית ודפוס
"מילניום" תשלובת דפוס דיגיטלי

כתובת המערכת
מרכז ההדרכה לספריות בישראל
רח' ברוך הירש 22
בני-ברק 51108, ת.ד. 801
טל: 03-6180151
פקס: 03-5798048
דואר אלקטרוני: icl@icl.org.il
www.icl.org.il

ISSN: 1565-544X

מידעת: כתב עת לחקר
המידע והספרנות.
© כל הזכויות שמורות
למרכז ההדרכה לספריות
בישראל.

מייסדי המרכז
משרד החינוך והתרבות,
ארגון ספרי ישראל (אסי),
בית הספר לספרנות,
ארכיונאות ומידע
באוניברסיטה העברית בירושלים.

קראות וקוראים יקרים,

המאמרים בגיליון הנוכחי עוסקים בהיבטים שונים של ספרות וספריות לילדים, ומשקפים את המעורבות העמוקה בנעשה בארץ של ספרנים ושל החוקרים בתחום המידע והספרנות.

המאמר הראשון הוא דוגמה טובה לכך והוא עוסק בנושא פיקוח על ספרי ילדים בישראל. המאמר נכתב על ידי נעמי מי-עמי מידענית וחוקרת במרכז המידע והמחקר של הכנסת. המניע לכתיבתו היה דיון שהתקיים בוועדה לזכויות הילד בכנסת, בעקבות תלונות של גננות על ספרי ילדים, שיש בהם, לטענתן, "מסרים לא חינוכיים". בדיון שהתקיים בכנסת השתתפו, בין השאר, סופרי ילדים ואנשי אקדמיה, שיצאו באופן נחרץ נגד הטלת כל סוג של צנזורה על ספרות ילדים.

המאמר השני, שנכתב בצורה קולחת על ידי ד"ר רחל בן כנען מאוני' חיפה, מציג את יתרונות ההיגוד של סיפורים עממיים בפני ילדים כאמצעי לעידוד קריאה. מוצג אירוע היגוד סיפור עממי בעל-פה בפני ילדים. המספרת, ספרנית מהספרייה, לא הייתה כפופה באופן מוחלט לנוסח טקסט המקור והדבר אפשר לה מרחב תמרון בתהליכי ההיגוד, שכלל אינטראקציות מיוחדות עם הילדים שהשתתפו בתהליך יצירת הסיפור, והעניקו לו פן פרשני משלהם באמצעות הערותיהם. מכלול תגובותיהם, הפך לחלק בלתי נפרד מן הטקסט שסופר. לאחר היגוד הסיפור נוצרה התעניינות של הילדים שרצו לחזור ולקרוא אותו שנית. הסיפור נמצא, להנאתכם, בסוף המאמר.

המאמר השלישי, שנכתב על ידי ד"ר נועה אהרוני, בדק את עמדתם של תלמידים, מורים וספרנים כלפי ספריית בית הספר וכלפי התפקידים של ספרני בית הספר בבתי ספר יסודיים, חטיבות ביניים וחטיבות עליונות. מממצאי המחקר עלה כי ספריית בית הספר היא מקום פעיל המציע מגוון פעילויות לתלמידים. ואולם, המורים הדגישו כי הקשר שלהם עם הספרנים איננו משמעותי ויציב. המסקנה העולה היא, כי למרות שהספרנים משקיעים בהפיכת הספרייה למקום מרכזי בבית הספר, הם אינם מקדישים מספיק בפיתוח הקשרים המקצועיים עם המורים. ממצא מעניין נוסף הראה כי ככל שהיחסים בין הספרן או הספרנית ובין המורה היו הדוקים יותר, וככל שהמורה השתמש יותר בספרייה, כך דיווחו התלמידים על שביעות רצון רבה מהספרייה.

המאמר הרביעי "היפרטקסט בספרות ילדים", מבוסס על עבודת התיזה של תרשיש דהרי-הרשקוביץ ונכתב בשיתוף ד"ר דן בוכניק מאוני' בר-אילן. מאמר זה לוקח אותנו אל המרחב הדיגיטאלי ובו נבדקה מידת העניין של 14 בנים בגילאים 11-10 בקריאת ספרות יפה בגירסה אלקטרונית. נבחרו שלושת הפרקים הראשונים של הספר "האיש הקטן" מאת אריך קסטנר, והוסבו לאתר באינטרנט שנבנה לצורך המחקר. במחקר איכותי זה כלי המחקר היו האתר שנבנה וקובץ הלוג שלו, ראיונות אישיים מובנים חלקית, ותצפיות פרטניות וקבוצתיות. הוכח שהיפרטקסט מתאים לספרות יפה לילדים, כאשר הקישורים איכותיים ורלוונטיים לצורכי הילדים.

לבסוף, כדי שהמידענים בינינו ימשיכו להתעדכן, מובא על ידי ד"ר יהודית בר אילן מאוני' בר אילן תיאור משכיל ומאיר עיניים של חיפוש אחד מני רבים, שנערכו במסגרת בתחרות חיפוש מידע באינטרנט במאי 2005. המתחרים נתבקשו למצוא מידע על תפקידו ומקום עבודתו של אנדרי ברודר, חוקר אינטרנט ידוע. שדווקא היה קשה למצוא עליו מידע מעודכן (בזמן התחרות).

את הגיליון חותם הדוח השנתי של מחלקת הספריות בהנהלתו של ויקטור בן-נעים.

קריאה מהנה ומועילה,

אורלי נתן-שץ